

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry.
Iisalmen luontomuseo, Kirkkopuistonkatu 9, 74100 IISALMI
iisalmi.luontomuseo@gmail.com
p. 017-818 387, 0407212618
Y-tunnus 0758532-0

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto
Ympäristöluvut
Linnankatu 1-3
PL 293, 90101 OULU
puhelin: 029 017 651
sähköposti: kirjaamo.pohjois@avi.fi

Viite: PSAVI:n kuulutus 8.12.2014 Dnro PSAVI/2960/2014

Asia:

Muistutus 'Purkuputken rakentaminen ja puhdistettujen jätevesien johtaminen Talvivaaran kaivosalueelta Nuasjärveen sekä nykyisten purkupisteiden kautta Kalliojokeen johdettavan puhdistetun veden määrän tilapäinen lisääminen vuoden 2015 aikana, Sotkamo' erillishankkeena kuulutettuun lupahakemukseen

Luvanhakija:

Talvivaara Sotkamo Oy konkurssipesä, julkisselvittäjä asianajaja Jari Salminen

Yleistä:

Vastustamme luvan antamista erillishankkeena kuulutetulle Talvivaaran purkuputkelle Nuasjärveen ja siinä yhteydessä haettuja jätevesipäästöjen lisäjuoksutuksia sekä toiminnan aloittamis lupaa ennen lainvoimaista päätöstä. Esitämme kyseiseen lupahakemukseen nähden seuraavat vaatimukset:

Vaadimme, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tulee

- 1) hylätä asiakohdassa mainittu erillishankkeena kuulutettu lupahakemus yleisenedun kannalta, lainsäädännön vastaisena sekä Oulujoen vesistölle haittoja lisäävänä hankkeena;
- 2) kieltää lupahakemuksessa haettujen toimenpiteiden aloittaminen ennen lainvoimaisen päätöksen voimaantuloa;
- 3) vaatia hakijayhtiötä noudattamaan varsinaisissa voimassaolevissa ympäristöluvuissa annettuja päästömääräyksiä sekä rakentamaan niiden noudattamiseksi tarpeelliset vesienpuhdistuslaitokset;
- 4) vaatia hakijayhtiötä esittämään maaliskuun 2015 loppuun mennessä toteutussuunnitelma kaivoksen toiminnan sopeuttamisesta sellaiseksi, että voimassaolevan ympäristöluvan päästömääräyksiä ei ylitetä ennen tarvittavien uusien vesienpuhdistuslaitoksien käyttöönottoa;
- 5) vaatia hakijayhtiötä, mikäli kohdan 4 vaatimusta yhtiö ei toteuta, esittämään heinäkuun 1 päivään 2015 mennessä toteuttamiskelpoinen suunnitelma Talvivaaran kaivoksen toimintojen hallitusta sulkemistoimenpiteistä, joilla voidaan turvata hallitusti ympäristövaikutusten pienentäminen sekä kaivoksen jälkihoitotoimenpiteet.

Perustelut

On Kainuun Ely-keskuksen syytä, että ollaan tässä tilanteessa. Hakemus olisi ollut paljon parempi, mikäli keskus olisi vaatinut YVA:a. Tämä olisi lisännyt kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumista jo hankkeen varhaisvaiheessa. Tärkeimpänä asiana YVA-selonteko olisi tuonut esiin ne ympäristövaikutukset, jotka tulisi ottaa huomioon suunnittelussa. Tätähän jo eduskunta vaati kun YVA-lakia laadittiin. Nyt ympäristövaikutukset jäivät piiloon. Purkutupkella ei ole sosiaalista hyväksyntää.

Viittaamme toisaalta myös Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristöneuvos Sami Koivulan toistuviin julkisiin arvosteluihin konsulttien osaamisesta.

Ympäristölupahakemuksessa esitetty Nuasjärveen päätyvien vesiluonnon kannalta tuhoisien haitta-aineiden vaikutukset ja leviämisen mallinnus on puutteellinen. Nuasjärveen nyt ja tulevaisuudessa Jormasjokea pitkin päätyvän sulfaatti- ja metallikuorman vaikutus on jätetty kokonaan käsittelemättä.

Lupahakemuksessa ei käsitellä lainkaan sivukiven so. mustaliuskeen rapautumisen aiheuttamaa sulfaattikuormaa, vaikka se on Talvivaaran uudessa ympäristöluvassa tuotu ensi kertaa selvästi esiin. Siinä mustaliuske luokitellaan ympäristölle vaaralliseksi (*Sivukiven luokitus, sivut 480 - 482, Talvivaaran uusi ympäristölupa (Dnro PSAVI/58/04.08/2011)*). Ympäristöluvan vaatimus sivukiven eristämisestä ilma- ja vesitiiviisti kolmessa vuodessa ei ole toteutunut.

Mustaliuskeen rapautumisen aiheuttamasta sulfaatin muodostumisesta ei ole esitetty missään vaiheessa laskelmia, vaikka alkuperäisessä YVA-raportissa (2005) jo todetaan, että bioliuotuksen käynnistyessä aumoissa mustaliuskeen rapautuminen tuottaa niin paljon rikkihappoa, että muun rikkihapon käyttöä voidaan vähentää.

Metallien leviämistä vesistössä ei ole mallinnettu eikä laskelmista käy ilmi, onko miten esimerkiksi elohopean osalta on otettu huomioon olemassa olevan, laskeuman kautta tulevan ja jätevesistä tulevan kuormituksen yhteisvaikutus.

Pitkäaikainen hapettomuus myös vapauttaa pohjasedimentin fosforia, mikä edistää niin kutsutun sisäisen kuormituksen aiheuttamaa rehevöitymistä. Hapettomissa syvänteissä on myös hyvin mahdollista, että pohjasedimentteihin kertynyt elohopea muuntuu metyylielohopeaksi ja vapautuu vesistöihin.

Talvivaaran ympäristölupahakemuksen perusteella voi päätellä, että Nuasjärven saastumisriski on suuri, jos purkutupki rakennetaan. Ei ole perusteita sille, että sulfaattipäästöt vähenevät kolmen ensimmäisen vuoden jälkeen vuositasolla 30000 tonnista 10000 tonniin. Lupahakemuksen mukaan purkutupkiin johdettavien jätevesien sulfaattipitoisuus on vähintään 1500-2000 mg/l. Tammi-elokuussa 2014 jopa loppuneutraloidusta ylivedessä suoraan vesistöön johdetussa vedessä sulfaattipitoisuus vaihteli välillä 2300 - 6700 mg/l.

Talvivaaran jätevesiongelmat on ratkaistava kaivosalueella, jossa ne ovat syntyneetkin.

Teknologia mangaanin, sulfaatin ja natriumin sekä myös tärkeimpien metallien nykyistä paremmaksi erottamiseksi jätevesistä on olemassa ja toimintakuntoinen myös Talvivaaran kaivoksen mittakaavassa. Toiminnanharjoittajan on pilotoitava parhaat menetelmät Talvivaaran olosuhteisiin. Tekniikka jätevesien puhdistamiseksi on olemassa. Se on otettava mahdollisimman pikaisesti käyttöön.

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys katsoo olevansa oikeutettu muistutukseen perustuen jokamiehenoikeuteen yhdistettynä harrastustoiminnassa (näytteenotto) aiheutuvan terveyshaitan riskiin. Yhdistys seuraa aktiivisesti niin Savon kuin Kainuunkin vesistöjen tilaa.

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry.

Jarmo Yliluoma, puheenjohtaja

Pertti Kaarakainen, rahastonhoitaja